

Årsberättelse 2023

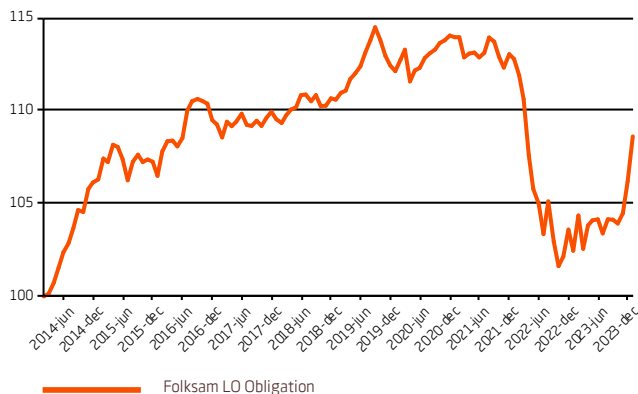

Folksam LO Obligation

Förvaltare: Mikael Elmqvist
Fondbolag: Swedbank Robur Fonder AB
Fondtyp: Långa Räntefonder
Startdatum: 1999-03-18

Jämförelseindex: 65% OMRX Bond All, 12.5% Solactive SEK FRN IG Credit MVAL, 12.5% iBoxx € Corporates, 10% OMRX Real
Basvaluta: SEK

Kursutveckling

Under mars fick ett antal regionala amerikanska banker samt Credit Suisse i Europa, likviditets-, förtroende- och, sedermera, solvensproblem. Det ledde till fallande marknadsräntor i spåren av oro för minskad kreditgivning och därmed lägre ekonomisk aktivitetsnivå.

Farhågorna besannades dock inte utan den amerikanska ekonomin fortsatte att utvecklas generellt starkt, med stigande marknadsräntor som följd. Räntorna steg till mitten av oktober för att under november istället falla kraftigt. Det skedde efter att inflationen börjat sjunka, särskilt i Europa, och då centralbankerna upplevdes som mer övertygade om att inflationstrenden vänt nedåt. På detta svarade marknaden med att positionera sig för en rad styrräntesänkningar 2024 i såväl USA som Europa inklusive Sverige.

Sammantaget under året sjönk marknadsräntorna, förutom för de allra kortaste löptiderna. Räntan på en 2-årig svensk ränteswap sjönk från 3,51 % till 2,89 %, medan räntan på en 10-årig motsvarighet sjönk från 3,12 % till 2,29 %. Ränteswappar är det instrument vars ränta bäst speglar den allmänna räntenivån. Referensräntan 3M Stibor, som är den underliggande räntan för obligationer med rörlig ränta, steg däremot från 2,70 % till 4,04 % i spåren av Riksbankens höjningar av styrräntan under året.

Aktivitetsgrad

Sett till den senaste 24-månadersperioden, som redovisas under det senaste året i tabellen Basfakta, var aktivitetsgraden relativt hög jämfört med genomsnittet av tidigare år.

Det berodde på ökade marknadssvängningar till följd av att en mycket lång lågränteperiod ersattes av större svängningar i centralbankernas styrränteändringar och därmed i marknadsräntorna. Därmed ger även mindre positioner automatiskt en högre aktivitetsgrad. Aktivitetsgraden har varit anpassad för att få den riskjusterade avkastningsprofil som eftersträvas.

Övrigt

Fonden får använda derivatinstrument, inklusive OTC-derivat, som ett led i placeringsinriktningen och även för att valutasäkra fondens innehav. Under perioden använde fonden derivat i liten utsträckning. Fonden investerade i andra fonder förvaltade av Swedbank Robur. Tekniker och instrument enl. 24 kap. 13 § FFFS 2013:9 användes i stor utsträckning. Fonden deltog i emissioner av räntebärande överlåtbara värdepapper hanterade av Swedbank till ett värde av 377,25 miljoner svenska kronor. Intressekonflikter har förekommit i samband med fondens placeringar på primärmarknaden i räntebärande instrument emitterade av Swedbank och sparbanker. Vid deltagande i sådana emissioner dokumenterar ansvarig förvaltare skälen till sin bedömning att investeringsbeslutet tagits utslutande på grundval av respektive investerings potentiella avkastning.

Placeringsinriktning

Folksam LO Obligation är en aktivt förvaldat räntefond som huvudsakligen placerar i statsobligationer, säkerställda svenska bostadsobligationer och obligationer utgivna av kommuner och regioner samt statligt och kommunalt helägda bolag. Fonden investerar även i realränteobligationer och företagsobligationer, främst genom köp i fondandelar. Den genomsnittliga durationen på fondens innehav ska uppgå till minst 2 år och maximalt 7 år. Fonden har en aktiv investeringsstrategi som utgår från förvaltningens prognos om ränteutvecklingen i relation till marknadens prissättning. Fonden följer fondbolagets policy för ansvarsfulla investeringar och Folksam LO:s etiska placeringskriterier, läs mer i fondens informationsbroschyr.

Fondens utveckling

Under 2023 steg fonden med 6,0 %. Jämförelseindex steg med 5,7 % under samma period.

Även om förräntningstakten var god hela året, utvecklades fonden länge svagt mätt i absoluta tal eftersom räntorna steg under stora delar av året. Under de sista månaderna vände de tidigare höga räntenivåerna dock allt snabbare ned, vilket påverkade avkastningen positivt.

I förhållande till sitt jämförelseindex gynnades fonden också av att räntan på statsobligationer med längre löptider steg efter att Riksbanken tidigt under året aviserade att den stegvis skulle komma att sälja statsobligationer som ett led i avvecklingen av tidigare års stödköpsprogram. Fonden gynnades även av en ompositionering från de tidigare förväntningarna om högre obligationsräntor till att vara positionerad för fallande räntor och för en större ränteskillnad mellan obligationer med korta respektive långa löptider. Bakgrunden var att inflationen började vända ned, konjunkturen började uppvisa tecken på avmattning och att det första halvårets långa marknadsräntor på en högre nivå än de korta var en historiskt ovanlig situation. Vidare påverkades fondens avkastning positivt då 2022 års svaga avkastning för bostadsobligationer vände under 2023.

Fondens innehav i kreditobligationer genom två av Swedbank Roburs fonder påverkade avkastningen positivt. Placeringarna i Corporate Bond Nordic och Corporate Bond Europe uppgick till 12,5 % vardera av fondförmögenheten. Dessutom var 10 % investerat i Swedbank Robur Realränta.

Information om fondens miljörelaterade och/eller sociala egenskaper samt redovisning av sådana investeringar finns i bilagan i denna årsberättelse.

Marknadens utveckling

Utvecklingen under 2023 på de globala räntemarknaderna präglades totalt sett av fallande marknadsräntor och något lugnare förhållanden än 2022. Tack vare högre ingångsvärden och fallande räntor hade fonder med ränteeponering det bästa avkastningsåret på länge.

I posten Övriga tillgångar ingår fordringar för Köp- och återförsäljningstransaktioner med 1 801 738 tSEK. I posten Övriga skulder ingår skulder för Sälj- och återköpstransaktioner med -1 803 349 tSEK. Under Poster inom linjen avser utlånade finansiella instrument sälj- och återköpstransaktioner. Under Poster inom linjen avser inlånade finansiella instrument köp- och återförsäljningstransaktioner.

Resultaträkning

	231231	221231
Intäkter och värdeförändring, tSEK	231231	221231
Värdeförändring på överlåtbara värdepapper	794 296	-1 226 047
Värdeförändring på OTC-derivatinstrument	-3 878	196 674
Värdeförändring på övriga derivatinstrument	68 820	-203 841
Värdeförändring på fondandelar	304 898	-336 312
Ränteutgifter	357 106	164 939
Valutakursvinster och -förluster netto	8 789	10 139
Övriga intäkter	19 010	13 261
Summa intäkter och värdeförändring	1 549 041	-1 381 189

	231231	221231
Kostnader, tSEK	231231	221231
Förvaltningskostnader	73 368	49 653
Räntekostnader	7	31 388
Övriga finansiella kostnader	13	2
Övriga kostnader	1 279	1 525
Summa kostnader	74 666	82 567
Årets resultat	1 474 375	-1 463 756

	231231
Förändring av fondförmögenhet, tSEK	231231
Fondförmögenhet vid årets början	22 198 953
Andelsutgivning	4 186 136
Andelsinlösen	-866 679
Årets resultat enligt resultaträkning	1 474 375
Fondförmögenhet vid årets slut	26 992 787

I posten Övriga intäkter ingår rabatt på förvaltningsarvode med 18 986 tSEK.

Fondens hållbarhetsarbete

Information om fondens miljörelaterade och/eller sociala egenskaper framgår av bilagan i detta dokument.

Aktivitetsgrad

Aktiviteten i fonden kan mätas på flera olika sätt. Ett vanligt mått är Aktiv risk (eng. Tracking Error) som visar hur mycket fondens historiska avkastning har varierat i värde i förhållande till sitt jämförelseindex.

Nivån på aktiv risk skiljer sig åt mellan olika fondkategorier (aktier, räntor) då de underliggande marknadernas volatilitet skiljer sig åt. Aktiv risk beräknas enligt branschstandard och baseras på månadsdata och avser de senaste 24 månaderna.

Beskrivning av aktivitetsgrad

Fonden förvaltas aktivt. Förvaltaren bedriver kontinuerlig analys och fattar aktiva beslut kring fondens komposition och innehav. Förvaltaren övervakar och modifierar portföljen i syfte att uppfylla fondens målsättning.

Tilläggsupplysningar för transaktioner för värdepappersfinansiering och totalavkastningsswappar

Enligt EU 2015/2365 Art. 13: Utöver köp- och återförsäljningstransaktioner samt sälj- och återköpstransaktioner har fonden inte haft några transaktioner för värdepappersfinansiering. För samtliga köp- och återförsäljningstransaktioner samt sälj- och återköpstransaktioner sker avveckling och clearing med bilaterala motparter. Ställda säkerheter förvaras på separerade konton. Erhållna säkerheter för köp- och återförsäljningstransaktioner och sälj- och återköpstransaktioner erhålls i likvida medel och i svenska säkerställda bostadsobligationer i valutan SEK.

Volym tillgångar	Belopp, tSEK	% av fond
Köp- och återförsäljningstransaktioner, sälj- och återköpstransaktioner	-1 762	0,0

Löptidsprofil	Belopp, tSEK
Köp- och återförsäljningstransaktioner, sälj- och återköpstransaktioner	
< 1 dag	0
1 - 7 dagar	-1 762
7 dagar - 1 månad	0
1 - 3 månader	0
3 månader - 1 år	0

Löptidsprofil	Belopp, tSEK
Köp- och återförsäljningstransaktioner, sälj- och återköpstransaktioner	
> 1 år	0
Obestämd löptid	0

10 främsta motparterna och motpartens etableringsland	Brutto-volym, tSEK
Köp- och återförsäljningstransaktioner, sälj- och återköpstransaktioner	
Danske Bank, Sverige	339
Swedbank, Sverige	-671
Skandinaviska Enskilda Banken, Sverige	-1 430

10 största utfärdarna av säkerheter	Belopp, tSEK
Konungariket Sverige	1 803 349
Stadshypotek AB	1 495 059
Nordea Hypotek	306 679

Säkerhetens löptidsprofil	Belopp, tSEK
Köp- och återförsäljningstransaktioner, sälj- och återköpstransaktioner	
< 1 dag	0
1 - 7 dagar	3 605 087
7 dagar - 1 månad	0
1 - 3 månader	0
3 månader - 1 år	0
> 1 år	0
Obestämd löptid	0

Uppgifter om återanvändning av säkerheter	Belopp, tSEK	Andel i %
Köp- och återförsäljningstransaktioner, sälj- och återköpstransaktioner		
Andel erhållna säkerheter som återanvänds	0	99,9
Avkastningen på återinvesterade kontanta medel ställda som säkerhet	58 579	0,0

Förvaring av mottagna säkerheter	Belopp, tSEK
Swedbank	3 605 087

Uppgifter om avkastning och kostnad	Belopp, tSEK	% av total avkastning
Köp- och återförsäljningstransaktioner, sälj- och återköpstransaktioner		
Nettoavkastning Fond	3 602	100,0
Avgift till Fondbolaget	-	0,0
Avgift till Tredje part	-	0,0

Förklaring till jämförelseindex

Fonden har ett sammansatt index bestående av 65 % OMRX BOND All, 10 % OMRX Real, 12,5 % Solactive SEK FRN IG Credit MVAL Index och 12,5 % iBoxx € Corporates. Fondbolaget bedömer att index överensstämmer med fondens placeringsinriktning med avseende på val av tillgångsclass, marknad och med avseende på avkastnings- och riskprofil.

Riskbedömningsmetod

För att beräkna marknadsrisken i fonden använder fondbolaget en relativ Value-at-Risk-modell.

VaR-modellen

Beräkningen av Value-at-Risk (VaR) syftar till att visa hur mycket den aktuella fonden under normala marknadsförhållanden maximalt kan förväntas förlora över 1 dag och med 99 procents säkerhet. Relativ VaR anger kvoten mellan fondens absoluta VaR och dess jämförelseindex absoluta VaR, och är ett mått på risken att fondens avkastning kan komma att avvika från jämförelseindex avkastning.

Fondens risker

Fonden placerar i räntebärande instrument med lång löptid vilket ökar ränterisken i fonden till följd av högre känslighet för ränteförändringar. Ränterisken påverkas av vilken löptid fondens placeringar har samt den allmänna räntenivån på marknaden. Om den allmänna räntenivån går upp minskar värdet på fondens räntebärande instrument vilket påverkar fondens värde negativt, går den allmänna räntenivån ner ökar däremot värdet. Materiella risker i fonden som inte fullt ut avspeglas i riskindikatorn är:

- Koncentrationsrisk. Fondens placering av tillgångarna är till viss del koncentrerad till ett land (Sverige) vilket ökar risken i fonden.

- Kreditrisk. Fonden är exponerad mot en viss kreditrisk. Denna risk begränsas dock av att fonden främst investerar i räntebärande instrument med hög kreditvärdighet.
- Då fonden använder derivat i liten utsträckning påverkas fondens riskprofil i viss omfattning.

Ersättningspolicy

Fondbolagets styrelse har antagit en ersättningspolicy som är förenlig med och främjar en sund och effektiv riskhantering. Fondbolagets ersättningspolicy är vidare utformad för att motverka ett risktagande som är oförenligt med de av fondbolaget förvaltade fondernas riskprofiler. Ersättningspolicyn ska motverka ett överdrivet risktagande och stimulera anställda att vid varje given tidpunkt leverera långsiktig hållbar avkastning.

Ersättningsystemet består av två rörliga ersättningsprogram, utöver fast ersättning, i form av månadslön i kontanter. Det rörliga ersättningsprogrammet "Eken" är koncernövergripande och det individuella prestations- och fondandelsbaserade ersättningsprogrammet "IPAM" infördes under 2017 specifikt för Robur då regelverket för fondbolag skiljer sig från regelverket som tillämpas i koncernen i övrigt. Rörlig ersättning kan utgå med max 12 fasta månadslöner.

Eken är ett generellt aktiebaserat ersättningsprogram och omfattar i princip samtliga anställda inom Swedbankkoncernen, dock inte alla anställda inom fondbolaget, och består normalt av uppskjuten ersättning i form av aktier i Swedbank AB (publ). År man berättigad till IPAM så har man inte rätt till Eken. IPAM omfattar 67 anställda i fondbolaget. IPAM består dels av kontanter och dels av fondandelar. 60 % av den rörliga ersättningen utbetalas direkt efter prestationsåret, varav 50 % betalas i fondandelar och 50 % i kontanter. 40 % av ersättningen skjuts upp enligt nedan, varav 50 % betalas i fondandelar och 50 % i kontanter. Fondandelar (inklusive uppskjutna fondandelar) är inlåsta som prestationsrätter ett år efter tilldelning innan de kan säljas.

Uppskjutandeperioden ska spegla den rekommenderade innehavsperioden som framgår av fondens faktablad, dock minst 3 år.

För fonder med 3 års innehavsrekommendation ska uppskjutandepdelen utbetalas efter 3 år, ingen pro-rata.

För fonder med 5 års innehavsrekommendation samt för alternativa investeringsfonder ska uppskjutandepdelen utbetalas under 5 år genom en pro-rata fördelning (jämnt fördelat över den tid som ersättningen skjuts upp) där den första utbetalningen av kontanter och överlåtelsen av fondandelar får göras först ett år efter det att den rörliga ersättningen beslutades.

För alternativa investeringsfonder gäller denna regel under förutsättning att 5 års uppskjutande inte strider mot bedömd ungefärlig genomsnittlig innehavsperiod för innehaven i relevant fond enligt fonddokumentationen (ex. IB och investeringsavtal).

Rörlig ersättning ska endast betalas ut eller övergå till den anställda till den del det är försvarbart med hänsyn till Roburs finansiella situation och motiverat med hänsyn till fondens, affärsenhetens och den anställdes resultat. Den uppskjutna delen av ersättningen kan falla bort helt av samma skäl.

Ersättningsprogrammet är utformat för att i största möjliga mån undvika att intressekonflikter uppstår. Varje portföljförvaltare följs upp och bedöms utifrån samtliga förvaltningsuppdrag. Det rörliga ersättningsystemet följs upp och övervakas kontinuerligt. Den rörliga ersättningen syftar till att stimulera sunda beteenden och önskade resultat, och till att skapa en sund balans mellan belöning och riskexponering i fonden.

I utformningen av anställdas mål tas hänsyn till riskprofilen i de fonder som den anställda förvaltar, jämförelseindex samt placeringshorisont. Målen är mätbara, tydliga och transparenta. I målen ingår även hur medarbetaren lever bolagets värderingar (öppen, enkel och omtänksam).

Den rörliga ersättningen baseras på den anställdes prestation, vilken utvärderas efter de prestationskriterier som fastställs i början av varje kalenderår. Utvärderingen vilar på en kombination av kvantitativa och kvalitativa resultat. Rörlig ersättning utgår endast om kvantitativa mål avseende avkastning eller kvalitativa mål avseende fondens långsiktiga hållbara strategiska förflyttning över tid är uppfyllda. En hållbar strategisk förflyttning är enligt Robur en förutsättning för att nå en långsiktig finansiell hållbar avkastning. Det innebär att maximal avkastning inte kan genereras om inte både avkastningsmålen och hållbarhetsmålen har tagits i beaktning.

Genomförandet av ersättningspolicyn har under året varit föremål för oberoende granskning av Internal Audit utan några väsentliga avvikelser. Information om ersättningar enligt Finansinspektionens föreskrifter om värdepappersfonder och föreskrifter om förvaltare av alternativa investeringsfonder finns publicerad på fondbolagets webbplats.

Ersättningsbelopp

Fondbolagets sammanlagda utbetalda ersättning 2023: 256 537 360 kronor, varav 27 136 290 kronor avser utbetald rörlig ersättning i Sverige. 26 558 016 kronor varav 727 790 kronor avser utbetald rörlig ersättning i Litauen. Ersättningen täcker samtliga 279 anställda (208 i Sverige och 71 i Litauen). Sammanlagt utbetalt ersättningsbelopp till bolagets verkställande ledning, anställda som har ett väsentligt inflytande på riskprofilerna för fondbolaget/fonderna samt ansvariga för kontrollfunktioner, särskild reglerad personal (SRS): 80 personer, uppgick under året till 145 724 614 kronor exklusive pensionskostnader, varav risktagare: 119 490 657 kronor, ledande strategiska befattningar: 23 412 467 kronor samt kontrollfunktioner: 2 821 490 kronor.

Redovisningsprinciper

Denna årsberättelse har upprättats enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder. Finansinspektionens föreskrifter FFFS 2013:9, ESMA:s riktlinjer och beaktar de riktlinjer för redovisning av nyckeltal avseende värdepappersfonder och specialfonder som utfärdats av Fondbolagens förening.

Värderingsprinciper

Fondens finansiella instrument inklusive skulder och derivat värderas till marknadsvärde motsvarande avslutspris på balansdagen (2023-12-31). Indexobligationer och certifikat värderas teoretiskt. Om balansdagen inte är handelsdag, används pris från senaste handelsdag före balansdagen. Om pris inte kan erhållas, eller är missvisande enligt fondbolagets bedömning, får värdering ske på objektiv grund enligt allmänt vedertagna värderingsprinciper.

Hållbar investering: en investering i ekonomisk verksamhet som bidrar till ett miljömål eller socialt mål, förutsatt att investeringen inte orsakar betydande skada för något annat miljömål eller socialt mål och att investeringsobjekten följer praxis för god styrning.

EU-taxonomin är ett klassificeringssystem som läggs fram i förordning (EU) 2020/852, där det fastställs en förteckning över **miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter**. Förordningen innehåller inte någon förteckning över socialt hållbara ekonomiska verksamheter. Hållbara investeringar med ett miljömål kan vara förenliga med kraven i taxonomin eller inte.

Miljörelaterade och/eller sociala egenskaper

Har denna finansiella produkt ett mål för hållbar investering?

Ja

Nej

Den gjorde **hållbara investeringar med ett miljömål:** _%

i ekonomiska verksamheter som anses vara miljömässigt hållbara enligt EU-taxonomin

i ekonomiska verksamheter som inte anses vara miljömässigt hållbara enligt EU-taxonomin

Den gjorde hållbara investeringar med ett socialt mål: _%

Den **främjar miljörelaterade och sociala egenskaper** och även om den inte har en hållbar investering som sitt mål, hade en andel på 16% hållbara investeringar

med ett miljömål i ekonomiska verksamheter som anses vara miljömässigt hållbara enligt EU-taxonomin

med ett miljömål i ekonomiska verksamheter som inte anses vara miljömässigt hållbara enligt EU-taxonomin

med ett socialt mål

Den **främjar miljörelaterade och sociala egenskaper**, men **gjorde inte några hållbara investeringar**

I vilken utsträckning främjades de miljörelaterade och/eller sociala egenskaperna av denna finansiella produkt?

Under året har fonden främjat miljörelaterade och/eller sociala egenskaper genom:

- Att finansiera projekt som har ett fokus på en ökad miljömässigt hållbarhet och/eller sociala projekt (**indikator Hållbara obligationer**).
- Dialoger med emittenter för att öka deras miljömässiga och/eller sociala ansvarstagande. Om påverkansdialogen rört både miljömässiga och sociala frågeställningar registreras dialogen under båda kategorierna (**indikator Påverkansdialog Miljö E och/eller Socialt S**).

Hållbarhetsindikatorerna har beräknats på samtliga instrument i fonden som används för att uppfylla de miljörelaterade och sociala egenskaperna där data funnits tillgänglig.

En del av fondens investeringar bidrog även under året till miljömålet Begränsning av klimatförändringar eller Anpassning till klimatförändringar i EU-taxonomin.

Hållbarhetsindikatorerna mäter hur hållbarhetsmålen för denna finansiella produkt uppnås.

- **Vilket resultat visade hållbarhetsindikatorerna?**

Indikator	Utfall	Täckningsgrad fond	Täckningsgrad mätbar del i fonden
Hållbara obligationer (%)	14	N/A	N/A
Påverkansdialog Miljö (antal)	97	N/A	N/A
Påverkansdialog Social (antal)	25	N/A	N/A

- **... och jämfört med föregående perioderna?**

Indikator	Utfall				
	2022	2021	2020	2019	2018
Hållbara obligationer (%)	17				
Påverkansdialog Miljö (antal)	82				
Påverkansdialog Social (antal)	19				

Hållbarhetsindikatorerna i tabellen är inte föremål för godkännande av revisor eller granskning av tredje part.

- **Vilka var målen med de hållbara investeringar som den finansiella produkten delvis gjorde, och hur bidrog den hållbara investeringen till dessa mål?**

Fonden har delvis gjort sociala investeringar som bedöms vara hållbara enligt EU-regelverket SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation). Dessa investeringar har skett i bolag vars produkter och tjänster bidragit till uppfyllelse av de sociala mål som ingår i FN:s globala mål för hållbar utveckling (SDG). Bolagen har haft en omsättning i linje med en eller flera SDG:er på minst 20 %, med undantag för bolag där fondbolaget ansett att undantag från gränsvärdet är motiverat inom Swedbank Roburs definition för hållbara investeringar enligt SFDR.

Fonden har också gjort investeringar i ekonomiska verksamheter som anses vara miljömässigt hållbara enligt EU-taxonomin. Regelverket för taxonomin är dock under utveckling och det finns en begränsad tillgång till rapporterad data om bolags, emittenters och emissioners förenlighet med taxonomin. I ett första steg har fonden investerat i bolag som varit förenliga med taxonomimålen Begränsning av klimatförändringar och Anpassning till klimatförändringar. Andelen av en investering som är förenlig med EU-taxonomin bedöms även utgöra en hållbar investering enligt SFDR.

Fondens räntebärande värdepapper har delvis utgjorts av obligationer som enligt främst ICMA:s definition är gröna, sociala och/eller hållbara. Dessa har bedömts vara hållbara investeringar enligt Swedbank Roburs definition för hållbar investering enligt SFDR. Emissionslikviden är öronmärkt till miljörelaterade och/eller sociala projekt. Swedbank Roburs definition av hållbara investeringar enligt SFDR beskrivs på fondbolagets hemsida.

- **På vilket sätt orsakade inte de hållbara investeringar som den finansiella produkten delvis gjorde någon betydande skada för något miljömål eller socialt mål med de hållbara investeringarna?**

Under året har fondbolaget analyserat hur de hållbara investeringarna påverkat bl.a. utsläpp, vatten och biodiversitet. Det har säkerställts att innehaven inte på ett allvarligt och systematiskt sätt kränkt internationella normer eller konventioner utfärdade av FN, ILO och OECD eller på annat sätt varit involverat i oacceptabel verksamhet med hänsyn till hållbarhet eller ägarstyrning. Därigenom har fondbolaget bedömt att de hållbara investeringarna inte orsakat betydande skada för något miljörelaterat eller socialt mål.

- **Hur beaktades indikatorerna för negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer?**

Indikatorerna för negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer (PAI) har analyserats utifrån fondbolagets uppsatta gränsvärden för att bedöma om fondens enskilda innehav orsakat betydande skada på något miljörelaterat eller socialt mål. I de fall då PAI-indikatorerna överskridit något av dessa gränsvärden har värdepapperet inte ansetts utgöra en hållbar investering.

Huvudsakliga negativa konsekvenser är investeringsbesluts mest negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer som rör miljö, sociala frågor och personalfrågor, respekt för mänskliga rättigheter samt frågor rörande bekämpning av korruption och mutor.

I särskilda fall där Swedbank Robur gjort bedömningen att en investering trots överskridet gränsvärde inte orsakat betydande skada, exempelvis p.g.a. bolags- eller sektorspecifika faktorer, har innehavet ansetts vara en hållbar investering om övriga kriterier varit uppfyllda.

- **Var de hållbara investeringarna anpassade till OECD:s riktlinjer för multinationella företag och FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter? Beskrivning:**

De hållbara investeringarna var anpassade till OECD:s riktlinjer för multinationella företag och FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. Detta har säkerställts genom analys från externa leverantörer. Om Swedbank Robur har fått information om att ett bolag associeras till en kränkning av internationella normer eller konventioner har kontroller av normanalysleverantörernas bedömning gjorts. Om Swedbank Roburs egen bedömning bekräftat att det förelegat en allvarlig och systematisk kränkning har värdepapperet inte bedömts utgöra en hållbar investering.

I EU-taxomin fastställs en princip om att inte orsaka betydande skada, enligt vilken taxonomiförenliga investeringar inte får orsaka betydande skada för EU-taxominns mål, och åtföljs av särskilda unionskriterier.

Principen om att inte orsaka betydande skada är endast tillämplig på de av den finansiella produktens underliggande investeringar som beaktar unionskriterierna för miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter. Den återstående delen av denna finansiella produkt har underliggande investeringar som inte beaktar unionskriterierna för miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter.

Inga andra eventuella hållbara investeringar får heller orsaka betydande skada för några miljömål eller sociala mål.

Hur beaktades i denna finansiella produkt huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer?

Fonden har beaktat huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer (PAI) genom att följa Swedbank Roburs "Strategier för att identifiera och prioritera huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer". I fondens förvaltning har investeringar kopplade till PAI identifierats, prioriterats och mitigerats alternativt accepterats.

Vid beaktande ansågs flera huvudsakliga negativa konsekvenser redan mitigerade och ingen ytterligare åtgärd har vidtagits för dessa. Detta gäller exempelvis exponering mot fossila bränslen, kontroversiella vapen samt brott mot internationella normer där fondbolaget har limiter eller processer på plats för att undvika och minska dessa negativa konsekvenser.

Exempelvis har följande indikator prioriterats och mitigerats:

- Utsläpp av växthusgaser. Detta har gjorts genom att välja in Östersunds kommun vars gröna obligationer huvudsakligen syftar till att finansiera förnyelsebar energi.

Förteckningen innehåller de investeringar som utgör **den finansiella produktens största andel investeringar** under referensperioden, som är: 2023 (årsgenomsnitt)

Vilka var den finansiella produktens viktigaste investeringar?

Största investeringarna	Sektor	% tillgångar	Land
Swedbank Robur Corporate Bond Europe A	Finans- och försäkringsverksamhet	9,7%	Sverige
Swedbank Robur Corporate Bond Europe IG A	Finans- och försäkringsverksamhet	3,0%	Sverige
SCBC 146 Obligation 0.500% 250611	Finans- och försäkringsverksamhet	2,9%	Sverige
Nordea Hypotek 5536 0.500% 260916	Finans- och försäkringsverksamhet	2,8%	Sverige
Statsobligation 1059 1.000% 261112	Offentlig förvaltning och försvar	2,8%	Sverige
Realränteobligation 3109 1.000% 250601	Offentlig förvaltning och försvar	2,7%	Sverige
Nordea Hypotek 5535 1.000% 250917	Finans- och försäkringsverksamhet	2,7%	Sverige
Nordea Hypotek 5537 1.000% 270616	Finans- och försäkringsverksamhet	2,7%	Sverige
Realränteobligation 3112 0.125% 260601	Offentlig förvaltning och försvar	2,2%	Sverige
Swedbank Robur Corporate Bond Nordic A	Finans- och försäkringsverksamhet	2,2%	Sverige
Swedbank Hypotek 196 1.000% 260318	Finans- och försäkringsverksamhet	2,1%	Sverige
Stadshypotek 1593 2.500% 271201	Finans- och försäkringsverksamhet	2,1%	Sverige
Stadshypotek 1592 1.000% 270301	Finans- och försäkringsverksamhet	2,0%	Sverige
Swedbank Hypotek 195 1.000% 250618	Finans- och försäkringsverksamhet	2,0%	Sverige
Stadshypotek 1591 0.500% 260601	Finans- och försäkringsverksamhet	1,9%	Sverige

I dessa beräkningar har kassan exkluderats.

Hur stor var andelen hållbarhetsrelaterade investeringar?

• Vad var tillgångsallokeringen?

Bilden nedan visar den genomsnittliga andelen av fondens investeringar som under året, till följd av Swedbank Roburs policy för ansvarsfulla investeringar, var anpassade till de miljörelaterade eller sociala egenskaperna. Vad gäller statsobligationer och statsskuldväxlar har fondbolaget bedömt att möjligheten att främja miljörelaterade och sociala egenskaper är begränsad, varför dessa värdepapper inkluderats i kategorin "annat". Bilden visar också den genomsnittliga andelen av fondens tillgångar som under året utgjort hållbara investeringar.

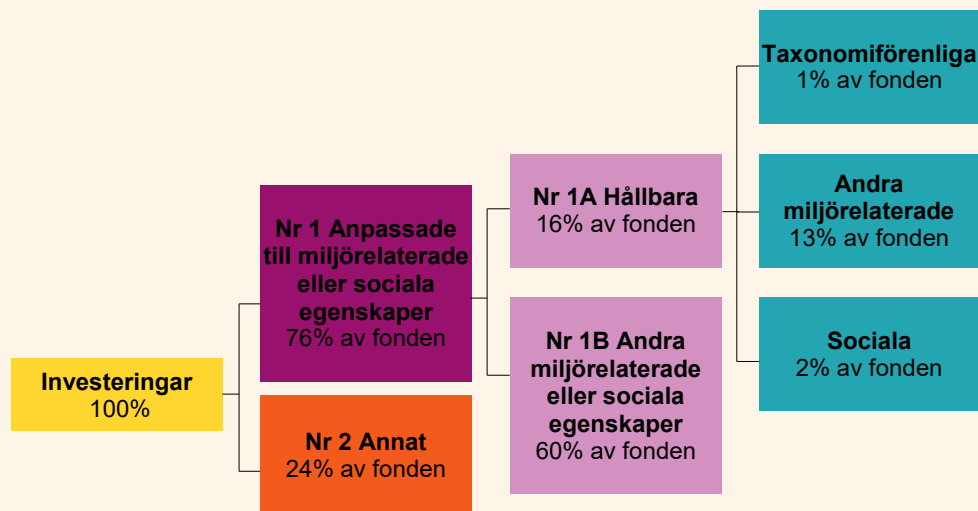
Undantag från policyn har gjorts för t.ex. kassa och derivat. Undantag har också gjorts när hållbarhetsscreenade alternativ inte var tillgängliga på marknaden, om erforderlig likviditet saknats eller där det förelåg brist på genomlysning av produkten. Investeringar i kategorin "annat" har t.ex. använts för likviditetshantering, diversifiering eller för att skydda och/eller exponera portföljen mot viss marknadsrisk.

Rutan "Taxonomiförenliga" visar andelen taxonomiförenliga investeringar som även uppfyller Swedbank Roburs kriterier för hållbara investeringar enligt SFDR i fråga om god styrning och principen att inte orsaka betydande skada. Denna andel kan därför vara lägre än den taxonomiandel som anges i övriga delar av denna bilaga.

Tillgångsallokering beskriver andelen investeringar i specifika tillgångar.

Procentandelarna i respektive ruta är avrundade.

Nr 1 Anpassade till miljörelaterade eller sociala egenskaper omfattar den finansiella produktens investeringar som används för att uppnå de miljörelaterade eller sociala egenskaper som främjas av den finansiella produkten.

Nr 2 Annat omfattar den finansiella produktens återstående investeringar som varken är anpassade till de miljörelaterade eller sociala egenskaperna eller anses som hållbara investeringar.

Kategorin **Nr 1 Anpassade** till miljörelaterade eller sociala egenskaper omfattar:

- Underkategorin **Nr 1A Hållbara** omfattar hållbara investeringar med miljömål eller sociala mål.

- Underkategorin **Nr 1B Andra miljörelaterade eller sociala egenskaper** omfattar investeringar anpassade till de miljörelaterade eller sociala egenskaper som inte anses vara hållbara investeringar.

- **I vilka ekonomiska sektorer gjordes investeringarna?**

Siffror som visas i tabellen nedan är ett årsgenomsnitt och avrundade.

Sektor	% tillgångar
Finans- och försäkringsverksamhet	62,9%
Offentlig förvaltning och försvar	25,9%
Fastighetsverksamhet	3,7%
Tillverkning	3,3%
Verksamhet vid internationella organisationer, utländska ambassader o.d.	2,1%

I dessa beräkningar har kassan exkluderats.

Taxonomiförenliga verksamheter uttrycks som en andel av följande:

- **omsättning**, vilket återspeglar andelen av intäkterna från in-vesteringsobjektens gröna verksamheter

- **kapitalutgifter**, som visar de gröna investeringar som gjorts av investeringsobjekten, t.ex. för en omställning till en grön ekonomi

- **driftsutgifter**, som återspeglar investeringsobjektens gröna operativa verksamheter.

I hur stor utsträckning var de hållbara investeringarna med ett miljömål förenliga med EU-taxonomin?

Stapeldiagrammen nedan visar investeringarnas förenlighet med miljömålet Begränsning av klimatförändringar i EU-taxonomin. Flera miljömål i EU-taxonomin saknar fortfarande data på marknaden. Det innebär att det ännu inte är möjligt att bedöma vilket bidrag som fondens investeringar ger till vissa mål.

Investeringarnas taxonomiförenlighet var inte föremål för godkännande av revisor eller granskning av tredje part. För att beräkna andelen taxonomiförenliga investeringar har rapporterad och estimerad data från tredjepartsleverantör använts. Det finns än så länge begränsad tillgång till rapporterad data om bolags, emittenters och emissioners taxonomiförenlighet. Majoriteten av den data som använts för att beräkna fördelningen nedan är därför estimerad. Dataunderlaget kommer att bli bättre när kommande EU-regler träder i kraft om bolags skyldigheter att rapportera om sin verksamhets taxonomiförenlighet och när fler miljömål börjar redovisas.

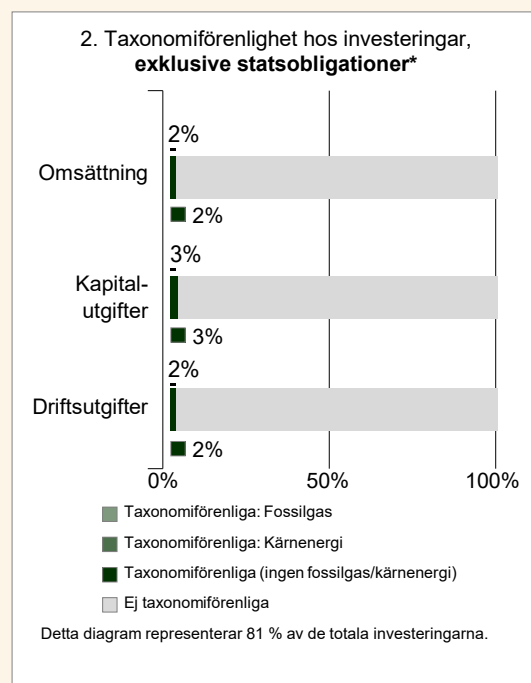
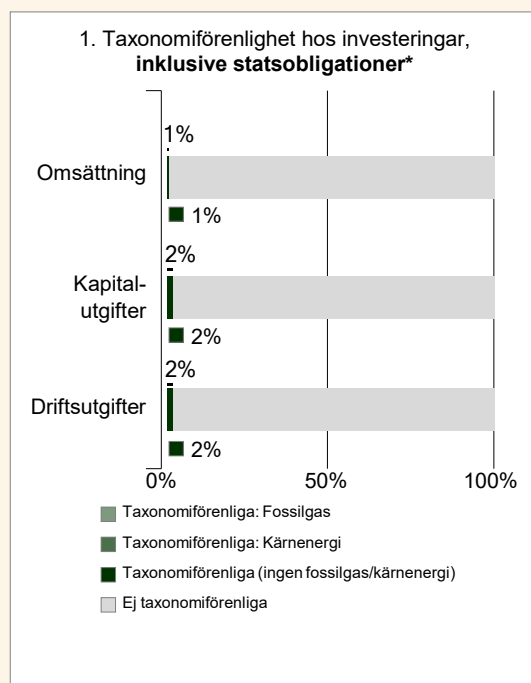
Fonden har under året investerat i statspapper, men fondbolaget kan i dagsläget inte bedöma i hur stor utsträckning dessa är taxonomiförenliga eftersom det inte finns någon lämplig metodik för detta. Andelen statspapper i fonden var i genomsnitt 20 %.

• Investerar den finansiella produkten i fossilgas och/eller kärnenergirelaterad verksamhet som uppfyller EU-taxonomin¹?

- Ja
- fossilgas kärnenergi
- Nej

Siffror som understiger 0,5 % av fossilgas respektive kärnenergi avrundas till 0 % och presenteras därmed inte i denna rapport.

Diagrammen nedan visar i grönt procentandelen investeringar som var förenliga med EU-taxonomin. Eftersom det inte finns någon lämplig metodik för att avgöra hur taxonomiförenliga statsobligationer är*, visar det första diagrammet taxonomiförenligheten med avseende på alla den finansiella produktens investeringar, inklusive statsobligationer, medan det andra diagrammet visar taxonomiförenligheten endast med avseende på de investeringar för den finansiella produkten som inte är statsobligationer.

* I dessa grafer avses med "statsobligationer" samtliga exponeringar i statspapper

¹ Fossilgas och/eller kärnenergirelaterad verksamhet kommer endast att uppfylla EU-taxonomin om den bidrar till att begränsa klimatförändringarna ("begränsning av klimatförändringarna") och inte orsakar betydande skada för något av målen i EU-taxonomin - se förklarande anmärkning i vänstra marginalen. De fullständiga kriterierna för ekonomisk verksamhet för fossilgas och kärnenergi som uppfyller EU-taxonomin fastställs i kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/1214.

Möjliggörande verksamheter gör det direkt möjligt för andra verksamheter att bidra väsentligt till ett miljömål.

Omställningsverksamheter är verksamheter som det ännu inte finns koldioxidsnåla alternativ tillgängliga för och som bland annat har växthusgasutsläpp på nivåer som motsvarar bästa prestanda.

är hållbara investeringar med ett miljömål som **inte beaktar kriterierna** för miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter enligt förordning (EU) 2020/852.

• Vilken var andelen investeringar som gjordes i omställningsverksamheter och möjliggörande verksamheter?

Under året var andelen investeringar som, i enlighet med taxonomin, utgjordes av omställningsverksamheter och möjliggörande verksamheter i genomsnitt 0 % respektive 0 %. Det finns än så länge begränsad tillgång till rapporterad och estimerad data om bolags, emittenters och emissioners taxonomiförenlighet vad gäller dessa verksamheter. Detta innebär att dataunderlaget inte är fullständigt.

• Hur stor var procentandelen investeringar som var förenliga med EU-taxonomin jämfört med tidigare referensperioder?

	Taxonomiförenlighet hos investeringar, inklusive statsobligationer					Taxonomiförenlighet hos investeringar, exklusive statsobligationer				
	2022	2021	2020	2019	2018	2022	2021	2020	2019	2018
Omsättning	1%					1%				
Kapitalutgifter	1%					1%				
Driftsutgifter	0%					0%				

• Vilken var andelen hållbara investeringar med ett miljömål som inte var förenliga med EU-taxonomin?

Under året var i genomsnitt 13 % av fondens innehav hållbara investeringar med miljömål som inte var förenliga med EU-taxonomin. Fondbolaget har satt upp kriterier och gränsvärden för att kunna bedöma om bolag, emittenter och emissioner utgör hållbara investeringar enligt SFDR. Dessa investeringar är inte alltid i linje med EU-taxonomin, bland annat p.g.a. brist på rapporterad data och då EU-taxonomin för 2023 endast inkluderade två av sex miljömål. Andelen av de hållbara investeringarna som utgörs av taxonomiförenliga investeringar förväntas dock öka när mer rapporterad data om bolags taxonomiförenlighet blir tillgänglig.

• Vilken var andelen socialt hållbara investeringar?

Under året var i genomsnitt 2 % av fondens innehav hållbara investeringar med sociala mål.

• Vilka investeringar var inkluderade i kategorin "annat", vad var deras syfte och fanns det några miljörelaterade eller sociala minimiskyddsåtgärder?

En del av fondens medel var placerade på konto eller i tillgångar som inte främjade miljörelaterade eller sociala egenskaper. Vad gäller statsobligationer och statsskuldväxlar har fondbolaget bedömt att möjligheten att främja miljörelaterade och sociala egenskaper är begränsad och relevanta hållbarhetsdata saknas. Dessa värdepapper har inkluderats i kategorin "annat".

Syftet med kassa var bl.a. att hantera utflöden av kapital. Fonden har även ägt värdepapper emitterade av stater. Syftet med dessa värdepapper var exempelvis att diversifiera portföljen och att hantera inflationsrisk.

• Vilka åtgärder har vidtagits för att uppfylla de miljörelaterade eller sociala egenskaperna under referensperioden?

Under året har ett antal åtgärder vidtagits för att uppfylla de miljörelaterade eller sociala egenskaper som fonden främjar.

- Fonden har delvis gjort hållbara investeringar.
- Fonden har exkluderat värdepapper i enlighet med fondbolagets policy för ansvarsfulla investeringar.
- Värdepapper har valts in och de miljörelaterade och sociala egenskaperna har då beaktats.
- Påverkansdialoger har förts med fokus på miljöarbete och/eller sociala egenskaper.

Revisionsberättelse

Till andelsägarna i Folksam LO Obligation.

Rapport om årsberättelse

Uttalanden

Vi har i egenskap av revisorer i Swedbank Robur Fonder AB, organisationsnummer 556198-0128, utfört en revision av årsberättelsen Folksam LO Obligation för år 2023, med undantag för hållbarhetsinformationen under rubrikerna Fondens hållbarhetsarbete och Bilaga 1 ("hållbarhetsinformationen").

Enligt vår uppfattning har årsberättelsen upprättats i enlighet med lagen om värdepappersfonder samt Finansinspektionens föreskrifter om värdepappersfonder och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Folksam LO Obligation:s finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat för året enligt lagen om värdepappersfonder samt Finansinspektionens föreskrifter om värdepappersfonder. Vårt uttalande omfattar inte hållbarhetsinformationen under rubrikerna Fondens hållbarhetsarbete och Bilaga 1 ("hållbarhetsinformationen").

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionsssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till fondbolaget enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Annan information än årsberättelsen

Den andra informationen består av hållbarhetsinformationen under rubrikerna Fondens hållbarhetsarbete och Bilaga 1 ("hållbarhetsinformationen"). Det är fondbolaget som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsberättelsen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsberättelsen är det vårt ansvar att läsa den information som identifierats ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsberättelsen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Fondbolagets ansvar

Det är fondbolaget som har ansvaret för att årsberättelsen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om värdepappersfonder samt Finansinspektionens föreskrifter om värdepappersfonder. Fondbolaget ansvarar även för den interna kontroll som det bedömer är nödvändig för att upprätta en årsberättelse som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsberättelsen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsberättelsen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsberättelsen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av fondbolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i fondbolagets uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsberättelsen, däribland upplysningarna, och om årsberättelsen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera fondbolaget om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsinformationen

Det är fondbolaget som har ansvaret för hållbarhetsinformationen under rubrikerna Fondens hållbarhetsarbete och Bilaga 1 ("hållbarhetsinformationen") och för att den är upprättad i enlighet med lag om värdepappersfonder.

Vår granskning av hållbarhetsinformationen för fonden har skett enligt FAR:s rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsinformationen har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionsssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Hållbarhetsinformation har lämnats i årsberättelsen.

Stockholm den 07 mars 2024

PricewaterhouseCoopers AB

Peter Nilsson

Auktoriserad revisor

Huvudansvarig Revisor

Styrelsen och verkställande direktören för Swedbank Robur Fonder AB avger härmed årsberättelse 2023 för Folksam LO Obligation.

Stockholm den 07 mars 2024

Liza Jonson,
VD

Joachim Spetz,
Ordförande

Gunilla Nyström

Lars Afrell

Monica Åsmyr

Lennart Jacobsen

Vår revisionsberättelse beträffande denna årsberättelse har avgivits den 07 mars 2024.

PricewaterhouseCoopers AB

Peter Nilsson,
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor